Прва основна школа краља Петра II
Ужице

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

МУЗИЧКА КУЛТУРА

V РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Време трајања програма: шк. 2017/2018. до 2021/2022. године

М У З И Ч К А К У Л Т У Р А

Разред: пети
Годишњи фонд часова: 72
Недељни фонд часова: 2

Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетку перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

р.бр.	**НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ**	**ФИНД ЧАСОВА**			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	ЧОВЕК И МУЗИКА	2	2	/	4
2.	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	4	2	/	6
3.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	16	5	/	21
4.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	33	7	/	40
5.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (тема се реализује у оквиру сваког часа)	0	1	/	1
	укупно	56	16	/	72

Кључни појмови: праисторија. ритуал, елементи музичког тока, удараљке, темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената, песма, нотни текст, свирање, стварање

р.бр.	**ИСХОДИ**	**НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ**	**САДРЖАЈИ**	**МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ**	**НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА**
1. 2. 3.	-наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; -објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања; -искаже своје мишљење о значају	**ЧОВЕК И МУЗИКА (4)**	Човек у праисторији Улога музике у првобитном друштву; Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичко-антрополошка истраживања); Магијска моћ музике; Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Покрет: порекло плеса; Слушање/доживљај ритма телом; Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине.	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу	- користити мултимедијалне садржаје; -упућивати ученика на проналажње додатних извора знања ради израде реферата и кратких излагања - бирати одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту - наставу реализовати тако да ученици долазе до информација о инструменту

4. 5.	и улози музике у животу човека; -реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; -идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и слично);		Човек Антике Божанска природа музике: -митолошка свест античког човека; -музички атрибути богова; -музика и држава. Музика у храму и музика на двору Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама; Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника	9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	путем непосредног искуства (слушање и опажање) - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалошке и текстуалне методе

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Историја (Основи проучавања прошлости, Праисторија)
Географија (Човек и географија)
Српски језик (Књижевност)
Ликовна култура (Ритам, Облик, Визуелно споразумевање)
Музичка култура (све области)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
упућује, објашњава, дефинише нове појмове, проверава, изражајно изводи песме, мотивише ученике за рад, подстиче ученике на повезивање са садржајима из других предмета, усмерава тумачење слушаног дела, организује наставу, прати рад појединца и група, вреднује, припрема избор из литературе	повезују, закључују, бележе, усвајају нове појмове, примењују знања на одговарајућим примерима, разумевају, доживљавају, повезују стечена знања са знањима из других предмета, износе утиске, учествују у тумачењу, усвајају нове термине, излажу усмено,

р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
6.	-класификује инструменте по начину настанка звука; -опише основне	**МУЗИЧКИ**	Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани; Удараљке – настанак, првобитни	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и	-долазак до информација о инструменту путем непосредног искуства

7. 8.	карактеристике удараљки; -препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; -користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);	**ИНСТРУМЕНТИ (6)**	облик и развој; Ритмичке удараљке као најједноставнија група инструмената; Мелодијске удараљке;	информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	(слушање и опажање) -за инструменте средњег века примена аудитивних и визуелних записа -народне инструменте повезати са народном песмом одређеног краја -информације о инструментима треба да буду сведене на начин добијања тона и техничке могућности и примену - повезивање избора инструмента и догађаја, тј. када се и на који начин музика изводила -примена ИКТ-а

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Историја (Основи проучавања прошлости, Праисторија)
Српски језик (Књижевност)
Ликовна култура (Ритам, Облик,)
Музичка култура (све области)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, бира и презентује; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима; упућује, објашњава, дефинише нове појмове, проверава, изражајно изводи песме, мотивише ученике за рад, подстиче ученике на повезивање са садржајима из других предмета,	слушају, износе мишљење, свирају, постављају и одговарају на питања, вреднују своје и свирање других заједно са наставником; износе утиске, учествују у тумачењу, усвајају нове термине, излажу усмено, препознају извођачке саставе и упознају нове,

р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.	-изражава се покретима за време слушања музике; -вербализује свој доживљај музике; -идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; -анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; -илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); -критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; -понаша се у складу са правилима музичког бонтона; -користи могућности ИКТ-а за слушање музике	**СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (21)**	Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција домаћих и страних композитора; Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа; Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика, расположења, као и музичких прича	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 10.Естетичка компетенција	-користити мултимедијалне садржаје; -бирати пригодне примере прилагођене узрасту и интересовању ученика - примена различитх метода и облика рада -долазак до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - начин извођења прилагодити датом историјсоми контексту - примена ИКТ технологије

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Историја (Основи проучавања прошлости)
Географија (Човек и географија)
Српски језик (Књижевност)

Ликовна култура (Визуелно споразумевање)
Музичка култура (све области)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
мотивише ученике за рад, подстиче ученике на повезивање са садржајима из других предмета, усмерава тумачење слушаног дела, организује наставу, прати рад појединца и група, вреднује, припрема избор из литературе, усмерава рад и подстиче креативну атмосферу на часу, подстиче ученике на повезивање музичких изражајних елемената са драмским садржајем,	примењују знања на одговарајућим примерима, разумевају, доживљавају, повезују стечена знања са знањима из других предмета, износе утиске, учествују у тумачењу, усвајају нове термине, излажу усмено, препознају извођачке саставе и упознају нове, препознају музичке изражајне елементе и повезују их

р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
17. 18. 19. 20. 21. 22. 	-пева и свира самостално и у групи; -примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); -кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; -користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; -искаже своја осећања у току извођења музике; -примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком	**ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (40)**	Певање по слуху самостално и у групи; Певање песама из нотног текста солмизацијом; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем; Певање песама у комбинацији са покретом Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на Орфовим инструментима и/или на другим инструментима; Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста; Извођење дечјих, народних и уметничких игара;	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	-користити мултимедијалне садржаје; -бирати пригодне примере прилагођене узрасту и интересовању ученика - примена различитх метода и облика рада -долазак до информација о инструменту путем непосредног искуства (слушање и опажање) - начин извођења прилагодити датом историјсоми контексту - примена ИКТ технологије

23. 24.	музицирању; -учествује у школским приредбама и манифестацијама; -користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...)		Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом		

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик (Књижевност)
Ликовна култура (Визуелно споразумевање)
Музичка култура (све области)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
бира песме за певање и свирање, изражајно демонстрира одабране примере, усмерава рад и подстиче креативну атмосферу на часу , организује и контролише рад на часу, вреднује, објашњава нове појмове, процењује гласовне могућности ученика и ради на њиховом развоју	упознају народно стваралаштво и његове карактеристике, препознају народне песме у уметничким делима, певају и свирају једноставне песме различитог садржаја и карактера, вежба изражајно певање, уочавају сличности између нових и претходно обрађених песама, критички вреднују своје и туђа извођења,

р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
25. 26. 27.	-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; -комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;	**МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (1)** **- реализује се у оквиру сваког часа**	Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука; Креирање покрета уз музику коју ученици изводе; Осмишљавање музичких питања и одговора,	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском	-избор најупечатљивијих музичких примера -примена ИКТ; упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника... - ученици планиране стваралачке задатке реализују по слуху уз запис -постављање ученика у различите ситуације

28. 29.	-учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; -користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво		ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива; Импровизација мелодије на задани текст; Импровизација дијалога на Орфовим и другим инструментима; Израда једноставних музичких инструмената; Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација	друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву. <u>Српски језик</u> (Књижевност) <u>Ликовна култура</u> (Ритам, Визуелно споразумевање) <u>Музичка култура</u> (све области)	евалуације и самоевалуације; -одабир информација које су у служби разумевања света музике

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Српски језик (Књижевност, Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама
-ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.)
Ликовна култура (Ритам, Визуелно споразумевање)
Музичка култура (све области)

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
усмерава рад и подстиче креативну атмосферу на часу, организује и контролише рад на часу, вреднује, објашњава нове појмове, процењује гласовне могућности ученика и ради на њиховом развоју, помаже у формирању критичког става, помаже у осмишљавању ритмичких и музичких целина, помаже у савладавању свирања на Орфовим инструментима	слушају, износе мишљење, свирају, певају, увежбавају, сарађују, креирају нове музичке садржаје на основу задатог, пажљиво прате и уче како да артикулишу своје креативне и уметничке изборе, вреднују своје и свирање других заједно са наставником, налазе материјале из околине и праве инструмнте од њих, омишљавају мање музичке целине на основу понуђених модела, изводе пратеће ритмичке деонице на прављеним и Орфовим, инструментима, учествују у одабиру музике према одређеном жанру

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА – МУЗИЧКА КУЛТУРА

НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАЗВНИ СТАНДАРДИ
ЧОВЕК И МУЗИКА	МК.1.1.1.препозна основне елементе музичке писмености МК.1.1.2.опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером) МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми) МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	МК.1.1.1.препозна основне елементе музичке писмености МК.1.1.2.опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, народног стваралаштва МК.2.1.1.музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером) МК.2.1.2.структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми) МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота МК.3.1.1.зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК.3.1.2.разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика му- зичког фолклора МК.3.1.3.критички и аргументовано образлаже свој суд МК.3.1.4.уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	МК.1.2.1.музичке изражајне елементе МК.1.2.2.извођачки састав МК.1.2.3.музичке жанрове МК.1.2.4.српски музички фолклор МК.2.2.1.опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК.2.2.2.препозна структуру одређеног музичког жанра МК.3.2.1.структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК.3.2.2.жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера МК.3.2.3.контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	МК.1.3.1.пева једноставне дечје, народне или популарне композиције МК.1.3.2.изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту МК.3.3.1.изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (тема се реализује у оквиру свих часова)	МК.1.4.1.направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК.1.4.2.осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК.1.4.3.изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК.3.4.1.осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК.3.4.2.импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК.3.4.3.осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ **Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање**				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ И КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (*Правилник о оцењивању*)		**Поступак праћења и оцењивања**	**Инструменти за праћење напредовања**	**Време**
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода **Б) Ангажовање ученика у настави** **В) Самосталност у раду**	- Предмет Музичка култура: **Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.** Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: − у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; − лако логички повезује чињенице и појмове; − самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; − решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; **− показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања**. Оцену врло добар (4) добија ученик који: − у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; − самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; − решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; **− показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања**. Оцену добар (3) добија ученик који: − у довољној мери показује способност употребе информација у новим	-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о **степену ангажовања**, **уложеном труду**, **доприносу ученика за време групног рада, изради креативних задатака на одређену тему, раду на пројекту и личном напредовању** у складу са музичким могућностима -заједничко вредновање ученика и наставника	• Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање • Чек-листе са скалом процене • Протоколи посматрања • Упитници (за групни и рад у пару) -Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) -Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви	Белешке са часова Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања по тромесечјима На крају школске године

	ситуацијама; − у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; − већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; − у довољној мери критички расуђује; **− показује делимични степен активности и ангажовања**. Оцену довољан (2) добија ученик који: − знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; − у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; − понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; **− показује мањи степен активности и ангажовања**. Недовољан (1) добија ученик који: − знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; − не изводи закључке који се заснивају на подацима; − критички не расуђује; **− не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање**.	- самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика - групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) -вођење евиденције о учешћу ученика у ваннаставним активностима	имају задато забележено у свескама...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)	

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ

Препоручени начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:
- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака – избор композиција за слушање, ритмичке и мелодијске вежбе, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем